

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd

Trøndelagsbenken på Stortinget

Næringskomiteen på Stortinget

Media

Trondheim 09.06.2021

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd (tidl. Regionrådet Trøndelag Sør) er et samarbeid mellom kommunene Midtre Gauldal, Røros, Holtålen, Melhus, Rennebu og Oppdal. Rådet ble etablert i 2017 med mål om å stimulere til økt bosetting og næringsutvikling i regionen. Rådet arbeider også strategisk med saker knyttet landbruk da vi mener landbruket er en viktig premissleverandør for næringsutvikling i region Trøndelag Sør.

UTTAELSE TIL STØTTE FOR ØKNING I TILGJENGELIGE INVESTERINGSMIDLER I TRØNDESK LANDBRUK

Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd har mottatt bekymringsmelding fra prosjektet Velg Melk i regi av Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag, faglagene i landbruket, TINE og Norsk Landbruksrådgiving m.fl.

Velg Melk v/prosjektleder stipulerer at flere trønderske melkeprodusenter ikke vil være i stand til å foreta nødvendige investeringer i gårdsbruk for å møte kravet til løsdrift i 2034. Utvidet krav til kalvingsbinger og beiting trer i kraft allerede fra 2024. Trøndelag er det fylket med flest melkeprodusenter og ca 60 prosent av disse er små og mellomstore bruk. Totalt har 47 prosent av produsentene i Trøndelag bås fjøs. Produsentene driver ofte med små marginer og er avhengig av tilsagn på IBU-midler for å kunne gjennomføre nødvendige endringer på gårdsbruk.

Uttalelsen fra Velg melk redegjør videre for at Innovasjon Norge Trøndelag avsatte IBU-midler ikke på langt nær rekker til å møte etterspørselen i 2021. Av en total pott på 78,65 millioner kroner er 49 millioner innvilget per mars 2021, Innovasjon Norge Trøndelag rapporterer at den forventede etterspørselen i 2021 er 190 millioner kroner.

Velg Melks uttalelse peker på flere forhold i det de hevder at den forventede mangelen på investeringsmidler vil kunne føre til nedleggelse av melkebruk i Trøndelag. Av 175 melkeprodusenter som har søkt rådgivning i regi av Velg Melk oppgir 80% at de ønsker rådgivning til

bygningsplanlegging, dette underbygger at behovet for investering i gårdsbruk er stort. Statsforvalternes undersøkelser viser at prosjektene som søker støtte i snitt omsøker 35% prosent av totalt investeringsbehov for å kunne gjennomføre prosjektet.

Betydning for melkeprodusenter og tilknyttede næringer i region Trøndelag Sør

Styret i Trøndelag Sør-interkommunalt politisk råd tok stilling til prosjektets uttalelse i styremøte 3.mai, hvor styret vedtok å sende en felles uttalelse med begrunnelse i at problemstillingen som beskrives er særlig prekær i region Trøndelag Sør.

Landbruk og melkeproduksjon utgjør et betydelig innslag i næringsstrukturen i region Trøndelag Sør. per 4. kvartal i 2020 var det registrert 1105 sysselsatte i landbruket (Trøndelag i tall) og videre registrert **251** melkeprodusenter. Blant disse har **168** fortsatt båsfjøs, noe som utgjør en andel på **67%**. Innslaget av båsfjøs er særlig høyt i kommunene Midtre Gauldal, Holtålen og Oppdal hvor andelen er hhv. **72,2%, 82,4% og 69,6 %**. Kommunene i regionen med lavest andel båsfjøs Rennebu (59,5%) og Melhus (59,1%), ligger fortsatt over landsgjennomsnittet.

Med henblikk på melkeproduksjonens ikke ubetydelige innslag i regionens næringsstruktur og den svært høye andelen båsfjøs deler styret i Trøndelag Sør bekymringen som uttrykkes i Velg Melks uttalelse.

Styret anser at region Trøndelag Sør er særlig utsatt dersom det ikke frigis mer investeringsmidler med henvisning til at regionen både har et stort innslag av melkeprodusenter og at en høy andel av disse har båsfjøs. Sett i lys av at de fleste melkebruk i regionen regnes som små- og mellomstore og drives med små marginer, kan kravet om omlegging til løsdrift i ytterste konsekvens medføre at hele 168 av regionens melkeprodusenter er avhengige av IBU-midler for å gjøre nødvendige investeringer i gårdsbruk frem mot 2034.

Med tanke på at Velg Melk og Innovasjon Norges utregning viser at IBU-midler beregnet på Trøndelag i 2021 og fremover ikke på langt nær vil kunne dekke etterspørselen, er vi bekymret for fremtiden til melkeprodusenter i regionen. Som ytterste konsekvens kan mangel på investeringsmidler føre til at en stor andel melkeprodusenter i region Trøndelag Sør ser seg nødt til å legge ned driften.

Styret i Trøndelag Sør anser at storstilt nedleggelse av melkebruk vil ha sterke negative ringvirkninger for lokalmiljøet. Statistikk fra Trøndelag i tall viser nedgang i sysselsetting i landbruket. Vår erfaring er at gode vilkår for sysselsetting og drift i landbruket er en viktig motor i regional utvikling. Et levende landbruk bidrar til sysselsetting, bosetting og verdiskaping i distriktet. Levende gårdsbruk er videre en viktig premissleverandør for tilknyttede næringer.

Næringsstrukturen i Region Trøndelag Sør preges av stort innslag av virksomheter innen treforedling og bygge- og anleggsbransjen. Statistikk fra Trøndelag I tall viser at bygge- og anleggsbransjen utgjør hele 14,1% av sysselsettingen i regionen. Offentlig støtte til omlegging av gårdsbruk vil i tillegg til å sette melkeprodusenter i stand til å fortsette driften, utvilsomt gi økt aktivitet i disse næringene. Velg Melk viser i sin uttalelse til at én krone i offentlig støtte til investering i landbruket utløser 4-5 kroner i private investeringer. ***Styret i Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd ber derfor beslutningstakere om å se økning i offentlig støtte til landbruket som et verktøy som bidrar til regional utvikling og gir stor samfunnsøkonomisk avkastning.***

Med bakgrunn i overnevnte vurderinger støtter Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd Velg Melks oppfordring om å øke tilgjengelige investeringsmidler for landbruket i Trøndelag. Velg Melk anslår at landbruket i Trøndelag fylke vil behøve søkbare investeringsmidler i størrelsesorden 150-200 millioner kroner gjennom Innovasjon Norges IBU-midler for å videreutvikles.

Med vennlig hilsen

Ola Øie

Leder Trøndelag Sør-Interkommunalt politisk råd/Ordfører i Rennebu kommune